U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudců Radana Malíka a Petra Mikeše v právní věci žalobce: **ministr spravedlnosti,** se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, proti žalovanému: **JUDr. M. V.**, soudci Krajského soudu v Českých Budějovicích, v řízení o kárné žalobě ministra spravedlnosti ze dne 23. 1. 2017, o vyloučení člena kárného senátu JUDr. Michala Žižlavského,

takto:

Člen kárného senátu JUDr. Michal Žižlavský **je vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 16 Kss 1/2017.

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal kárnou žalobu proti žalovanému soudci. Podle rozvrhu práce Nejvyššího správního soudu projednává tuto věc kárný senát 16 Kss. Členem kárného senátu je mj. JUDr. Michal Žižlavský, přísedící z řad advokátů.

[2] Dne 8. 3. 2017 přísedící Michal Žižlavský oznámil předsedovi NSS důvody své možné podjatosti, které spatřuje v tom, že v insolvenčním řízení dlužníka Via Chem Group, a. s. vykonává funkci insolvenčního správce společník jeho advokátní kanceláře Mgr. Adam Sigmund. Dne 28. 1. 2016 byla přitom insolvenčním správcem ustanovena společnost AS ZIZLAVSKY v. o. s., ve které je přísedící jedním ze společníků.

[3] Předseda NSS měl za to, že tu není dán důvod podjatosti. Proto oznámení Michala Žižlavského postupem podle § 8 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 10 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, předložil k rozhodnutí devátému senátu NSS.

[4] Podle § 5 odst. 3 zákona č. 7/2002 Sb. se na práva a povinnosti přísedícího senátu kárného soudu přiměřeně použijí ustanovení o právech a povinnostech přísedících podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). Soudci a přísedící jsou při výkonu

své funkce nezávislí a jsou vázáni pouze zákonem. Jsou povinni vykládat jej podle svého nejlepšího vědomí a svědomí (§ 79 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). Ochrana nezávislosti a nestrannosti přísedících proti narušování nebo ohrožování ze strany třetích osob je garantována ve stejné míře jako u soudců (§ 79 odst. 2 tamtéž).
[5] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci* [...] *v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Toto ustanovení se uplatňuje rovněž v situacích, kdy je zkoumána podjatost člena senátu, který není soudcem, např. přísedícího senátu, a to na základě § 10 zákona č. 7/2002 Sb.

[6] Mluví-li tedy výše citované předpisy o soudcích, míní tím také přísedící, kteří jsou při rozhodování v senátech v obdobném postavení jako soudci, a na které je nutno tato ustanovení přiměřeně aplikovat.

[7] Součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance, aby ve věci rozhodoval skutečně nezávislý a nestranný soudce.

[8] Nestrannosti a nezaujatosti soudce nesporně napomáhá i celkové právní a institucionální postavení soudců. Je třeba zmínit judikaturu Ústavního soudu, který v nálezu ze dne 16. 1. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 55/05 (N 9/44 SbNU 103, 65/2007 Sb.) k otázce záruk soudcovské nezávislosti uvedl výstižně: „[P]*rincip nezávislého soudnictví je jednou z podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy). Požadavek nezávislé justice pramení ze dvou zdrojů: z neutrality soudců jako garance spravedlivého, nestranného a objektivního soudního řízení a ze zajištění práv a svobod jednotlivců soudcem „odčleněným" od politické moci. Nezávislost soudců je garantována zárukami zvláštního právního postavení (mezi něž nutno zařadit nesesaditelnost, neodvolatelnost, nedotknutelnost), dále zárukami organizační a funkční nezávislosti na orgánech reprezentujících zákonodárnou a zejména výkonnou moc, jakož i oddělením soudnictví od moci zákonodárné a výkonné (zejména uplatněním zásady inkompatibility). Z hlediska obsahového je pak soudcovská nezávislost zajištěna vázaností soudců toliko zákonem, tj. vyloučením jakýchkoli prvků subordinace v soudcovském rozhodování. ...*" (body 50 a 51 nálezu).

[9] Nepochybně lze obdobný závěr učinit i ve vztahu k přísedícím, ať už z řad soudních exekutorů, advokátů nebo státních zástupců. Přísedící musí mít v případě, že jsou povoláni rozhodovat v senátu, zajištěny přiměřené záruky svobodného rozhodování ve věci, kdy jsou vázáni pouze zákonem resp. mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu, jako soudci „z povolání". Nestrannost soudce (přísedícího) je především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce (přísedícího) k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.). Kategorii nestrannosti soudce je však s ohledem na povahu věci nutno vnímat širším způsobem, také v rovině objektivní [srov. nález ze dne 7. 3. 2007 sp. zn. I. ÚS 722/05 (N 42/44 SbNU 533), zvýraznění doplněno]. K obdobným závěrům opakovaně dospěl také NSS v kárných věcech (srov. zejména usnesení NSS ze dne 9. 2. 2011, čj. Nao 9/2011-148).

[10] Soudce lze vyloučit z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů (srov. cit. usnesení čj. Nao 9/2011-148). Jen za dodržení těchto pravidel bude zachována a naplněna ústavní zásada zákazu odnětí zákonnému soudci (čl. 36 odst. 1 věta první Listiny základních práv a svobod).

[11] V souladu s tím, co uvedl přísedící Žižlavský, NSS z insolvenčního rejstříku zjistil, že ve věci sp. zn. 28 INS 1350/2014 vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích s dlužníkem Via Chem Group, a.s. byla insolvenčním správcem ustanovena společnost AS ZIZLAVSKY v. o. s. Stalo se tak na základě žádosti soudce V. (později kárně obviněného) ze dne 28. 1. 2016, kterou stejného dne opatřením o určení osoby insolvenčního správce schválil předseda Krajského soudu v Českých Budějovicích. Téhož dne vydal Krajský soud v Českých Budějovicích samosoudcem V. usnesení čj. KSCB 28 INS 1350/2014-B-238, kterým odvolal předcházejícího insolvenčního správce VJV Insolvence v. o. s. z funkce. Výrokem II. tohoto usnesení ustanovil novým insolvenčním správcem společnost AS ZIZLAVSKY v. o. s., IČ 28490738, Široká 36/5, 110 00 Praha 1. Jménem společnosti AS ZIZLAVSKY funkci insolvenčního správce v dané věci vykonává Mgr. Adam Sigmund, ohlášený společník (viz oznámení z 1. 2. 2016).

[12] Z obchodního rejstříku NSS dále zjistil, že společníkem společnosti AS ZIZLAVSKY jsou mj. přísedící Michal Žižlavský, Adam Sigmund (který vykonává funkci insolvenčního správce jménem společnosti AS ZIZLAVSKY) a ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s. r. o., jejímž společníkem a jednatelem je rovněž přísedící Michal Žižlavský.

[13] NSS dále zvážil, jaký dopad mohou mít tyto skutečnosti na eventuální důvody vyloučení přísedícího Žižlavského z kárného řízení proti soudci V. Jakkoliv se společností Via Chem Group probíhalo vícero insolvenčních řízení, kárná žaloba výslovně zmiňuje též řízení sp. zn. 28 INS 1350/2014 (viz bod 8 kárné žaloby). Kárná žaloba vymezuje delikt soudce V. obdobím „od září 2014 do 1. května 2015“, ve kterém měl udržovat nestandardní vztahy s osobou I. H., podmiňuje však toto časové určení slovem „nejméně“. Určení doby v návrhu kárné žaloby proto není klíčové. Jakkoliv k ustanovení společnosti, jejímž společníkem je přísedící Žižlavský, došlo v řízení se společností Via Chem Group až téměř devět měsíců po 1. květnu 2015, nic to nemění na skutečnosti, že společnost přísedícího Žižlavského je insolvenčním správcem v řízení, které přímo souvisí s předmětem kárné žaloby. V takovémto případě existují objektivní pochybnosti o nepodjatosti přísedícího Žižlavského. Jakkoliv NSS chápe, že přísedící důvody podjatosti sám nepociťuje (subjektivní stránka), pro rozhodnutí jsou zde klíčové důvody objektivní, které vyvolávají reálné obavy o nepodjatosti soudce.

[14] NSS proto z uvedených důvodů rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. března 2017

Nao 130/2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu